

REGISTERBLAD

Namn:

Datum:

Område av riksintresse för naturvård i Gävleborgs län

Områdesnummer: Nr X 91

Områdesnamn: Eggegrund - Lövgrund

Kommun: Gävle kommun

Kartblad: 13 H NO

Area: 1 940 ha varav 150 ha land och 1 790 ha vatten

Naturgeografisk region: 26 Skogslandskapet omedelbart söder om norrlandsgränsen

Kust/havsregion: VII - Bottenhavet

Regionindelning för sjöar och vattendrag:

Agrara kulturlandskapsregioner:

Landskapsformer: slätt med lägre relativ höjd än 20 m

Riksvärde

Odlingslandskap	Naturbetesmark	Flora
Naturlig slåttermark		Fauna
Klapperfält, strandvallar		

Värdeomdöme: Eggegrund och Lövgrund har en intressant geologi och hyser en i många avseenden intressant och särpräglad natur. De intressanta torrängarna och Öns på senare år ökade betydelse för studier av sträckande och rastande fågel gör Eggegrund särskilt betydelsefullt. Gråsjälsbådan liknar i mycket denna ö och Lövgrund och har ett extra plus tack vare sin orördhet, t ex en urskogsartad granskog. Den botaniskt intressanta bär- och snårvegetationen torde också vara en bidragande faktor till värdet för fågellivet. Representativ naturlig slåttermark med lång kontinuitet och med träd- och buskbärande äng. Delvis art- och individrika växtsamhällen med arter som harmynta, luddhavre, backglim, vårfingerört, darrgräs och svartkämpar.

Huvudkriterier: A, C, D

Stödskriterier: Storlek, mångformighet, kontinuitet, representativitet, raritet, funktion, nyckelområde.

Förutsättningar för bevarande: Öarna lämnas i väsentligt orört skick
Skogsbruk bedrivs med särskild naturvårdshänsyn.

Området påverkas negativt av; skador på särskilt värdefulla biotoper typ små skogskärr, känsliga strandarter och ädellövskog; störningar på säl och häckande eller rastande fågel från t ex besökande, båtar eller flygplan

Fortsatt naturvårdsinriktad betesdrift och skötsel av landskapselement. Restaurering av igenvuxna ängar och naturbetesmarker. Områdets värden kan påverkas negativt av: Minskad eller upphörd betesdrift, skogsplantering, energiskogsodling, spridning av gifter eller gödselmedel, bebyggelse, nydikningar, täkt, luftledning, vägdragningar.

Säkerställande: 1976: Område av riksintresse för naturvård, FRP

Ingår i länsstyrelsens program för bevarande av natur- och kulturmiljövärden i odlingslandskapet (objekt nummer 8001 - 01) och i nationell bevarandeplan för odlingslandskapet (objekt nummer 8044).

Områdets huvuddrag: Eggegrund, Lövgrund och mellanliggande öar, Gråsjälsbådan och Skälstenarna, utgör yttre Gävlebuktens kraftigt landhöjningspräglade övärld. Öarna är uppbyggda av kraftigt svallad morän, kalkstensgrus och klapper med strandvallar. Klappern domineras till innehållet av jotniska sandstensblock och block från den kambrosiluriska berggrundsserien som anstår på botten av bukten och Bottenhavet. På Lövgrund och Gråsjälsbådan finns rester av fossilt organiskt material kvar i den underkambriska sandstenen i form av bergbeck, en sorts asfalt.

Lövgrund är den större, flackare och mindre klapperdominerade ön av de båda. Ön når aldrig över 5 m ö h. Runt det högst 9 m höga Eggegrund löper ett välutvecklat system av strandvallar.

Alla öar utom Skälstenarna hyser en rik, strandnära snår- och buskvegetation, till sin struktur delvis betingad av landhöjningen och i regel havtorndominerade, men berikade med många andra buskar och högrörter. På Eggegrunds norra sida är dessa snår 50-100 m breda. På Lövgrund innehåller de inslag av de flesta ädla lövträd, men mest klibbal.

En annan viktig biotop på öarna är de kalkpåverkade torrängarna. På Lövgrund hittas dessa i anslutning till bebyggelsen och i viss mån, fastän stadda i igenväxning, inne i skogen. På Gråsjälsbådan finns de på strandvallar vid Lotsstugan. Vårtid blommar flera små örter, drabor och cruciferer. Sommaraspekten domineras istället av kungsmymta, bergmymta, harmymta, backglim och äkta johannesört, dessa exempel tagna från Eggegrund.

Lövgrunds inre domineras av frisk granskog och hyggen, bl a med ryl, men också småkärr med intressant flora, bl a stora mängder knottblomster. På Gråsjälsbådan växer en orörd, grov och högvuxen granskog.

Fågellivet är anmärkningsvärt av flera skäl. På Eggegrund ringmärks sedan 1977 vår- och höststräckande fåglar. Årligen noteras östliga arter som taigasångare, brunsångare, kungsfågelsångare och videsångare. Även häckfågelfaunan är intressant med en stor silvertärnkoloni, en koloni tobisgrissla, flera par ros Karl och höksångare. Även Gråsjälsbådan har betydelse som rastplats. Snårvegetationen bidrar till dessa öars goda förutsättningar som rastlokaler. Skälstenarna upptas av en stor trutkoloni men har hyst häckande skrântärna.

Eggegrund, en populär hamn för långseglare, är sedan 1838 fyrplats med fyrvaktarbostad och några små fritidshus som tidigare var fiskarbostäder.

Lövgrund är traditionellt ett tillhåll för Gävles fiskarbefolkning och har väl bevarad fiskarbebyggelse med ett vackert träkapell. I den sk Rudmansstenen intill hamnen lät Anders Celsius hugga ut 1731 års vattenstånd, ett av de äldsta vattenståndsmärkena i Sverige och det mest klassiska.

Lövgrund är bara i begränsad omfattning tagen i anspråk för fritidsbebyggelse, vilket ökar tillgängligheten för rörligt friluftsliv.

Gråsjälsbådan och Skälstenarna kan sägas vara opåverkade om undantag görs för vattnets och bottenens kvalitet, som i hela området är påverkad av den inre buktens industriutsläpp.

Representativ naturlig slåttermark vid Eggegrund med lång kontinuitet och med träd- och buskbärande äng.

Vanlig vegetationstyp är torräng av fårsvingel- och ängshavretyp.

Art- och individrika växtsamhällen med arter som harmynta, luddhavre, backglim, grådraba, sanddraba, vårfingerört, darrgräs och svartkämpar.

Anmärkningar:

Referenser: Enqvist, A, 1970: Inventering av Eggegrundns fågelfauna. Unga Forskare.

Rune, S, 1965: Naturvårdsinventering inom Gävleborgs läns kustområde. Länsstyrelsen i Gävleborgs län.

Länsstyrelsen i Gävleborgs län, 1996: *Bevarandeprogram för odlingslandskapet, Gästrikland, södra Hälsingland, norra Hälsingland*. Länsstyrelsen 1994. Gävle.

Länsstyrelsen i Gävleborgs län, 1993: *Ängar och hagar i Gävleborg*. Länsstyrelsen. Gävle.

Naturvårdsverket, 1996: *Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet*. Stockholm.

Länsstyrelsen i Gävleborgs län, 1997. Värdefull natur i Gävleborg, naturvårdsprogram. Rapport 1997:12.